Téma diplomové práce: **Postoje vybraných zdravotně-sociálních pracovníků v nemocnicích k hospicové a paliativní péči**
Autorka práce: Bc. Pavlína Pekárková
Vedoucí práce: Mgr. Zdeňka Dohnalová, PhD.
Oponent: Mgr. Jiří Vander, DiS., Ph.D.
Hodnocení: C

Diplomantka si klade hlavní výzkumnou otázku: *„Jaké jsou postoje zdravotně-sociálních pracovníků v nemocnicích k hospicové a paliativní péči?"* Oceňuji výběr tématu – vzhledem k tabuizaci smrti a umírání je důležité a inspirativní, že se diplomantka zabývá takto důležitým tématem. Téma je vhodně zvoleno, je výborné, že je výzkum zaměřen na sociálně-zdravotní pracovníky v nemocnicích, neboť tito jsou významnými zprostředkovateli informací a postojů k paliativní a hospicové péči.

V první kapitole diplomantka reflektuje základní pojmy HVO, a to „paliativní a hospicovou péči". Problémem této kapitoly je, že vychází převážně z českých zdrojů; zahraniční zdroje jsou sice v této kapitole zastoupeny, ale ovšem v minimální a nedostatečné míře. Není vedena diskuze na základě zahraničních empirických studií o pozitivech a negativech hospicové a paliativní péče. Paliativní péče je vymezena spíše institucionálně (je podán přehled jednotlivých druhů forem a způsobů poskytování této péče), než psychologicky, resp. na základě teorií a metod sociální práce. Chápu, že ve vztahu k HVO je tento postup logický, na druhé straně vymezení základů komunikace a přístupů v tomto druhu péče by mohlo (kdyby se na ně diplomantka ptala respondentů) přinést zajímavé vhledy a reflexi kontrastu mezi péčí nemocniční a paliativní a nemuselo by být jen jednostranným výzkumem, co si respondenti myslí a jaký postoj zaujímají, ale mohlo by také zpětně obohatit respondenty. Institucionální formy hospicové a paliativní péče jsou rozebrány velmi podrobně, ale dnes ve veřejné debatě hojně diskutované téma dobré smrti, resp. otázkám spojeným s koncem života, je věnována kapitola, která obsahuje šest řádků a seznam šesti odrážek. Toto téma mohlo být diskutováno podrobněji – diplomantka patrně bez evidence based argumentace předpokládá pozitivní roli hospicové a paliativní péče a dobrého umírání. Kladu si otázky, proč nebylo blíže zkoumáno, zda a jakým způsobem i tento – jistě chvályhodný – přístup hospicové a paliativní péče může být vykonáván nevhodně, problematicky, neeticky, s důrazem na pouhé vykonání služby bez zájmu o klienta apod. Tím, že diplomantka nereflektuje možná negativa hospicové a paliativní péče, dopouští se tak povrchní bagatelizace možných kritických momentů této služby. Hospicová a paliativní péče je v této kapitole vymezena nedostatečně pouze jako výčet

jejich institucionálních forem bez hlubšího vhledu do dynamiky, procesu a očekávaných výsledků v této péči.

Tento handicap předchozí kapitoly je částečně napraven v kapitole o sociálně zdravotním pracovníkovi, kde diplomantka v rámci psaní o multidisciplinárním týmu a v této souvislosti píše o komunikaci a konfliktech v týmu – problematika je pouze naznačena schematicky na základě třech českých zdrojů. Diplomantka mohla toto téma pojednat např. prizmatem transakční analýzy, nebo přístupů systemických, nebo kolaborativních, nebo se mohla zabývat také přístupy, které reflektují vztahy v týmu komparací intrapsychických a interpersonálních aspektů. Pozitivem této kapitoly je to, že zde diplomantka více čerpá ze zahraničních zdrojů než ve druhé kapitole.

Při konceptualizaci pojmu postoj nechápu, z jakých důvodů diplomantka reflektuje měření postojů, když zkoumá postoje kvalitativně a také z jakého důvodu jsou v textu obsaženy funkce postojů, když s nimi dále není pracováno (viz podnět pro diskuzi 1).

V metodologické části diplomantka hovoří o tom, že dělala předvýzkum a že na základě předvýzkumu upravila další rozhovory (viz otázka 2).

Interpretaci hodnotím jako zdařilou, oceňuji podrobnou prezentaci zjištění i jejich grafické znázornění. Výborná a precizní je kategorizace v rámci otevřeného kódování. Naopak problematická a povrchní je prezentace zjištění; nejedná se o interpretaci v pravém slova smyslu, ale o registraci zjevného, diplomantka se hlouběji nezamýšlí nad vztahy mezi jednotlivými zjištěními, z velké části pouze prezentuje výroky respondentů bez ambice nad nimi přemýšlet, ať už prizmatem paradigmatického modelu axiálního kódování, nebo prizmatem a diskuzí s relevantními autory.

V závěru absentuje diskuze, tj. vztažení zjištění s významnými koncepty teoretické části DP. Naopak výborná jsou doporučení pro praxi – jen tam vnímám problém, že není explicitně vyjádřena jejich vazba s interpretační částí DP.

DP Pavlíny Pekárkové navrhuji hodnotit stupněm C za předpokladu relevantního zodpovězení níže uvedených námětů a otázek.

Otázky a podněty k obhajobě:

1. Identifikujte, jaké části výroků respondentů měly jednotlivé funkce: a) adaptační; b) ego-defenzivní; c) hodnotově-expresivní; d) kognitivní. Ke každé funkci přiřaďte určitý výrok a argumentujte, že spadá právě sem.
2. Jak se změnila podoba Vašich otázek po předvýzkumu? Argumentujte výhody a nevýhody zvoleného postupu, kdy jste na základě rozhovoru s jednou respondentkou změnila otázky pro všechny ostatní respondenty.
3. Najděte v interpretační části 2-3 podobnosti a 2-3 diskrepance mezi jednotlivými identifikovanými kategoriemi.

V Brně 10.6. 2024 Mgr. Jiří Vander, DiS., Ph.D.